

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretulu abonamentului:	Pretulu insertiuniloru:	Corespondintiele se se adreseze Redactiune dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl. — cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ 1/2 anu . . . 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si straietate pe anu . 7 „ — „		
„ „ „ „ 1/2 „ 3 „ 50 „		

Nr. 500.

GERGULARIU

catra toti inspectorii de scóle din dieces'a Aradului.

Innaltulu Ministeriu reg. de cultu si de investimentu publicu, sub datulu de 1 a lunei curinti Nr. 3844. ne provóca se avisámu si se deobligámu pre invetiatori si pre tóte organele administratiunei scolari ca se fáca tóte despusetiunile de lipsa in contr'a pestilintiei (ciumei) asiaticé.

Din carthi'a ministeriala estragemu, precum urméza:

„Este de prisos a dovedí cumca si insisi invetiatorii si autoritátile de scóla potu face multu, dar au si detorintia se fáca, pentru sustienerea buneii stari sanitarie a tineretului scolariu, pentru respandirea cunoscintieloru despre factorii séu conditiunile de sanatate si despre pastrarea acestor'a.

Este detorintia lorú ca in asta privintia se procéda cu ratiune si cu consecintia pururia, dar mai vertos cu ingrigire dupla atunci, candu — casí de presinte — morburi lipiciose amenintia tíer'a, a nume ne amenintia pestilinti'a (cium'a) ce au eruptu in Russi'a.

Este de lipsa acésta ingrigire, de o parte pentru cá morburile lipiciose se incepu si se prindu mai vertos acolo, si acolo se desvólta mai iute intru a devení epidemia, unde si de altminte recerintiele si conditiunile de sanatate sunt defectuóse séu slabe, precum: unde pamentulu este incarcatu cu materii ce trecu in putrediene, unde aerulu si ap'a, locuintiele si jurulu lorú sunt necurate séu cá nu se potú sustiené in curati'a receruta; — de alta parte, in faci'a periculu ce se apropia, ómenii sunt mai aplecati se asculte si se implínésca sfaturile cele bune.

Dreptaceea, pre candu guvernele monarchiei in contielegere cu guvernele stateloru vecine, facu cu energiá la fruntariile tieriloru despusetiunile necesarie in contr'a intrarii epidemieii, éra Minis-

teriu reg. de interne, dupa ascultarea competintiloru barbati de specialitate, a datu municipieloru instructiunile necesarie pentru facerea despusetiuniloru de preingrigire, din partea mea — pentru sustienerea sanetatei si pentru prevenirea periculu — provocu si indreptu atentiunea tuturor'a la punctele urmatorie, ce invetiatorii si autoritátile de scóla trebue se le observe si se le essecute la tóte scolile.

Mai nainte de tóte este de lipsa ca localitatile de invetiamentu, ambiturile lorú, si preste totu tóte edificiele de scóle se se sustiena in cea mai depolina curati'a, a nume, in fiecare di se se curatie de pravu, de paingini, si de tóte necuratiunile, cari primescu in sine materiile morburiloru lipiciose si le comunica mai departe; podelele, usiele, ferestriile si scaunele trebuescu frecate si spelate in fiecare septemana; paretii se se varuésca mai a dese ori; nici candu si sub nici unu pretestu se nu se intrebuintieze localitatile de invetiamentu ca deposite pentru grane, bucate, articule de mancare, trentie séu haine vechi, precum a dese ori se intempla in comunile mai mici, cu unu cuventu: in localitatea de invetiamentu se nu intre nici unu obiectu ce nu apartiene acolo.

Jurulu si curtea scólei se se sustiena de aseminea in cea mai mare curati'a, ca nu cumva materiile agramadite acolo, trecendu in putrediene, prin aburare se corumpa aerulu.

Desclinitu se ni indreptámu atentiunea asupr'a esitoriloru (retirade, amblatórie, pervate). Tinere-tulu scolariu, numai rare ori posiede sentiulu recerutu pentru sustienerea curatiei in aceste locuri. deci antisti'a scolara (invetiatoriulu, directorulu, comissiunea scolara, inspectorulu) se-si considere de o detorintia rigurosa a despune ca acele locuri, de câte ori se recere, se se curatie si se se sustiena in curati'a, se se spele in fiecare di, si pentru continu'a curatiie a aerulu se fie acolo pururia varu cu acidu carbolicu.

Unde din esitori conducu canale, in fiecare di se se verse in acele canale apa in cantitate de ajunsu pentru curatirea lor; unde contientulu esitoriloru nu se conduce prin canale, acolo in fiecare di se se verse in esitori necessari'a cantitate de materii desinfectiunatorie (dupa ordinatiunea Ministeriului de interne emisa in asta privintia), pre langa acést'a, sub durat'a timpului de frecuentatiune esitorile se se curatie totu la dóue luni baram odata.

Dupa o sistema mai nóua, se potu construi esitori ca se nu respandésca miróse nesanetóse. Ar fi de doritu se adópte acésta sistema, mai vertosu comunele mai bogate si cu scoli mai mari. Ministeriulu e gat'a se dee deslucirile necesare celor'a, cari ilu voru intrebá in asta privintia.

In fine locurile din deretru (pe dupa casa) cum sunt acolo unde nu s'au construitu esitori, si s'au sustienutu in daun'a sanetatei si a pudiritiei, — acele numai decátu se se curatie, si acolo se se despuna construirea de esitori, si acésta despuse-tiune se se esecute in casu de lipsa in modu constringatoriu.

Desclinita atentiune se avemu asupr'a *fantanelor*. Ap'a acestor'a, daca intra in ea materii ce incepu a putredí se strica in cât si de sine dà causa la nascerea de morburi lipiciose. Deci din apropiarea fantanei se se indeparteze ori ce necuratenia, si a nume gunoiulu si gramad'a de gozu se se indeparteze neconditionatu si pentru totdeun'a. De asemine se grigimu ca ap'a ce o tienemu in scóla, se fie pururea própseta si in vasu curatu.

De mare importantia este mai departe ca localitatile de invetiamentu se se *ventileze*, nu numai delocu si pururia dupa órele de prelegere prin deschiderea ferestriloru si a usiloru timpu mai indelungatu, ci se se ventileze si intre óre câte 8—10 minute. Éra candu permite timpul frumosu, inca si sub decursulu prelegiloru se stee deschisa o feréstra séu dóue pentru curatirea aerulu din chilia, dar cu preingrigirea ca scolarii se nu fie espusi fórté curintelui de aeru, casualminte caldur'a de la cuptoriu se nu li dauneze sanetatea.

Preste acestea, se priveghiámu cu rigóre ca si scolarii din a loru parte se ajute la sustienerea sanetatii; se nu imprascie prin scóla gozuri, gunoiuri, séu alte obiecte de greu mirosu; vestmintele de asupr'a, precum palie, sumane, tiundre, se le lase in locu potrivitu afara de localitatea de invetiamentu; mai departe se priveghiámu ca scolarii se fie spelati si se vina la scóla cu vestminte ce se fie pre câtu se póte de curate. Pentru baietii mai mici, daca este de lipsa, si daca densii nici dupa reflectare nu s'ar fi spelatu a casa, — se se tiena la scóla apa de spelatu si alte instruminte necesare. Dar mai nainte de tóte, antístiile respective se reflecteze pre parinti la sustienerea curatiei, si preste totu se ne straduimu ca recerin-

tie si conditiunile necesare pentru sanetate precum le amintirámu mai sus la localitatile de invetiamentu, acele conditiuni si recerintie se se observe si se se implinésca si a casa, adeca in case la parintii scolariloru.

In fine atragemu atentiunea invetiatoriloru si a tuturoru organeloru de scóla asupr'a instructiuniloru ce le-a emisu Ministeriulu reg. de interne pentru impededarea pestilentiei. Invetiatorii si organele de scóla se premérge cu esemplu bunu intru esecutarea acoloru instructiuni in localitatile de invetiamentu si preste totu in edificiile de scóla, ba inca se mai recere ca densii, pre câtu li este cu putintia, se-i invetie si se-i lumineze pre parinti si pre publicu cumca acele instructiuni sunt salutarie, éra implinirea lor este necesaria.“

Trimitiendu noi tuturoru p. t. inspectori esemplarie tiparite din acestu cerculariu si in numeru de ajunsu ca se imparta tuturoru competintiloru, totodata ii-provocámu pre toti pt. inspectori, directori locali, invetiatori si comisiuni scolare ca atátu densii se satisfaca, câtu si subalterniloru se li despuna a satisfaca cu rigóre si puntualitate tuturoru celoru cuprinse in citat'a ordinatiune ministeriala. Candu prin acésta provocámu pre organele nóstre spre implinire, totodata seriositatea causei, pericolulu ce amenintia, ne constringe se le reflectámu la responsabilitatea ce au, si la acea resolutiune a nóstra, de a nu lasá nici o negligintia si nici o omissiune fóra se n'o cercetámu si se nu-i dámu infruntarea si pedéps'a ce va meritá.

Aradu, 8 martiu, 1878.

Ioanu Metianu m. p.
Episcopulu Aradului.

Nr. 65 Pres.

Prea onoratiloru parinti protopopi, Onoratiloru preoti si iubitoru poporeni din dieces'a Aradului.

Este deja tuturoru cunoscutu, cà orasiulu Segedinu, cu 70 mii de locuitori, in dilele trecute fú cercetatu de cea mai grava nenorocire.

Riulu Tis'a, ce curge in apropiarea acelu orasiu, iesindu din albi'a sa, a inundatu asia de tare partile mai de jos ale Orasiului, in câtu tóte casele si locuintele din acele parti stau sub apa, de a supr'a carei'a numai turnurile bisericelor se mai vedu.

Innaltulu Reginu alu patriei si locuitorii Orasiului au pusu tóte silintiele loru intru aperarea Orasiului; dar durere, nu li-a succesu a delaturá pericolulu.

A fost infricosiata si sfasietória durerea si vaierarile locuitoriloru, candu i-a cuprinsu ap'a din tóte partile. Atunci fie-carele a cautatu sè-si scape ce póte, unulu famili'a, ér altulu ceva din agonisit'a sa; dar elementulu nu a lasatu timpu pentru acestea, ci a navalitu cu repediue a supr'a nenorocitorulu.

Din caus'a acést'a sermanii ómeni nu numai nu si-au potutu scapá mai nimic'a din agonosit'a lor, ba unii nu si-au potutu scapá nici famili-ele lor.

Daunele sunt necalculabile, durerea si nenorocirea este mai mare, de cum se o póta cineva descrie, o nenorocire ce nu o póte cuprinde mintea celui ce nu a vediut'o; o póte inse simti, precum o simte ori ce omu cu simtiu de iubire ca tra deaprópele seu, cu simtiu de iubire crestínésca.

Durerea acést'a a nenorocitoru din Segedinu numai iubirea crestínésca o mai póte usiorá; acésta iubire s'a aretatu si pana acuma din tóte partile. Maieststea Sa prea gratosulu nostru Rege a fostu celu dintai, carele a venitu cu 50. de mii floreni in ajutoriulu celor nenorociti, dupa aceea a urmatu ajutoriulu Inaltului Regimu alu Statului, apoi alu mai multoru Orasie si comune, si altoru binefacatori, in fine si statele streine au venitu intru ajutoriulu celor nenorociti, pentru a li aliná in câtva suferintiele.

Sciindu noi, cà voi iubitoru! ca crestini adevirati inca luati parte la nenorocirea ce a ajunsu pe compatriotii nostri din Segedinu si din juru, venimu a ve sfatui si indemná parintesece, se tinda si voi fiecarele dupa puterea sa, mana de ajutoriu acelu nenorociti, ori in bani, ori in naturalie, ori in vestminte, ori in altu modu óre carele, facendu si voi câtu veti poté pentru alinarea nenorocirei lor.

Nu uitati iubitoru, cà nici o fapta nu e asia placuta innaintea lui Ddiu si a ómeniloru, ca milosteni'a, si cà ea nici candu nu are atat'a valóre, ca chiaru in asemenea casuri de nenorocire. In asemenea casuri se cunoște mai bine simtiulu celu adevratu crestinescu de binefacere.

Deci nisuiti-ve iubitoru, a dá si la acésta ocaziune dovedi faptime despre iubirea deaprópelui.

Parintii protopopi sunt poftiti sè indenne pe preoti, ér preotii pre poporeni lor, premergendu-li insii cu esemplele lor, si invetiandu-i de pre amvonu, sè tinda dupa putintia ajutoriulu celor lipsiti, apoi deschidiendu fia-carele câte o colecta intre poporeni, rezultatulu se-lu transpuna preturei mai de aprópe, pentru inaintare la locul seu, de unde sè se céra cuite, cari apoi sè se comunice si nóa in copia, spre ulterióra intrebuintiare.

Dupa care, cu bine cuventare archierésca am remasu.

Alu vostru

de bine voituriu:

Aradu 15 martiu 1879.

Ioanu Metianu, m. p.
Episcopulu Aradului.

Influinti'a familiei in desvoltarea omenimei.

(Continuare.)

Pentruca femeia se fie in casa unu adevratu modelu pentru mladitiele tenere, ce se cresc aci, este de neapărata trebuintia, ca se 'poséda cunoscintiele necesari spre a puté conduce o casa bine arangiata. Conducerea unei case pre-tinde metodu, acuratetia, ordine, diligintia, crutiare, tactu, cunoscintie si capacitatea de a intrebuintia medilócele cores-pundietórie scopuriloru, ce se urmarescu. Dela acestea este pendente rezultatulu ori càrei intrepinderi si prin urmare si rezultatulu, ce are a-lu obtiené cas'a parintésca in sublim'a ei missiune. Ele sunt dara totu atât de necesarii femeii ca si barbatului. Ele au pentru femeia aceeași valóre, carea o au si pentru industriasiu si comerciantu.

Lumea este aplecata de multe ori a crede, cà deprinderile si capacitatea de speculatiune sunt lucruri, cari apartieniu numai barbatului. Astfelu s'a privity chiar socót'a. Referitoriu la acést'a dice inse Bright: „fá din unu pruncu matematicu bunu, si elu este omu facutu,“ pentruca cu aritmetic'a de odata invétia omulu metodu, acuratetia, se deprinde a judecá corectu despre valóre si despre reportulu obiectelor de valóre. De vomu privi apoi câte fete invétia aritmetic'a bine, aflámu, cà fórté putine; ér consecinti'a imediata a acestei impregiurári este, cà devenindu socia o feta, carea nu scie aduná si multiplicá, nu póte cunoște reportulu dintre venite si erogate, si astfelu comite o multime de gresieli, cari sunt in continuu cauza de cértá in casa, ba potu conduce la ultim'a ratiune a certelor dintre barbatu si femeia: la procesu de divortiu.

Metodulu, sufletulu ori càrei intrepinderi o este o conditiune principala pentru fiecare casa, pentruca numai prin metodu se póte evitá confusiunea si se póte superá lucrulu. Metodulu pretinde punctualitate, ér acést'a este a dou'a conditiune principala in casa, casi in ori care alta intreprindere. Femeia nepunctuala causéza nemultiemire, pentruca perdiendu timpulu, face pe barbatu se créda, cà nu lu stimeza. Pentru barbatu este timpulu parale, ér pentru femeia metodulu este mai multu, elu insemnéza *pace, multiemire si fericire casnica*.

O a dou'a calitate principala este pentru femeia ca si pentru barbati *prudenti'a*. Prudenti'a este intieleptiunea practica, si se desvólta in omu prin desvoltarea judecátii. Ea ne invétia a ne folosí in tóte lucrurile de aceea ce este acomodat si oportunu, pentruca ne invétia a judecá intieleptiesce. Omulu prudentu tiene totdeun'a contu de medilócele, de ordine, de timpu si de metodu, ér la prudentia ne inaltiamu prin esperiintia si prin inmultirea cunoscintieloru, ce ne sunt de lipsa.

Din cele dise urméza, cà femeia numai atunci va puté coresponde sublimei sale missiuni, daca i-vomu dá ocaziunea a-si cascade desteritátile necesarie, si o cultura spiri-tuala corespondietória. Aci nu este de ajunsu numai amórea instinctiva a mamei facia de ai sei. Instinctulu, care sustiene fiintiele inferióre din lume, nu are necesitate de desvoltare, dar inteliginti'a, de carea este in totu momentulu trebuintia in familia ca si de pane, trebe desvoltata. Provedinti'a a incredintiatiu familiei ingrigirea de sanatatea corporala a generatiuniloru viitórie, se nu uitámu apoi, cà in corpu locuiesce sufletulu. Pruncii voru dispune numai atunci de unu corpu si spiritu sanatosu, cand femeia va cunoște, legile naturei, si le va scí aplicá. Fara de acést'a si-afla iubirea de mama resplat'a in sieriulu pruncului.

Nu mai putinu adevratu este apoi, cà mintea, cu carea a dotatu creatoriulu atât pe barbatu, cât si pre femeia, are menitiunea de a fi intrebuintiata de amendoi in folosulu omenimei. Atari daruri si-au scopulu lor, si nu ne este nici decát iertatu a ne jucá cu ele, daca voimu se nu cada asupr'a nóstra dreptatea creatoriului, carele vede si tracéza dupa meritu fiecare fapta a nóstra.

Femeia nu este destinată de creatoriului, ca se fie unu instrumentu mutu, pe carele se-lu întrebuintăm în lucrurile noastre, dar nici o persoană, carea se aiba de scopu numai a amușă pe barbatulu ei. Ea esista atât pentrusene, cât și pentru alții, ăr detorintiele seriöse, ce are a le îndeplini în lume, pretindu ca ea se aiba o minte agera și o inima desvoltată. Missiunea femeii nu este, ca ea se-si cas-tice nisce cunoscutie, de cari nu are nici unu folosu practic, și nisce desterități trecetorie, cu cari se perde numai înzadar timpulu celu șempu. Este dreptu că o observare stricta și o deprindere cu regulele sociali potentiéza în mesura forte mare calitățile placute ale femeii tenere. Ele se perdu înse, séu sunt de unu folosu nensemnatu pentru vi-eti'a practica.

Cea mai mare lauda a unei matröne romane erau cuvintele: „cà siedea acasa, și torcea.“ În timpulu nostru referitoriu la cualificatiunea femeii deosebimu doue directiuni forte departate un'a de alt'a. Unii adeca sustienu, că femeia are pucina trebuintia de scôla, ăr alții dicu, că ea trebuie crescuta întocm'a ca și acesti'a, ca prin acést'a se capete aceeași cualificatiune ca și barbati, și apoi sè-se investésca cu acele drepturi civile și politice, cari le au barbati.

Facia de aceste pareri observăm, că în genere crescerea, ce se da în anii dantai copiiloru este în aceeași mesura necesaria pentru ambe secsele. Totu acele motive, cari vorbescu pentru o cultur'a superiöra a barbatului, ne comendéza acést'a și la femeia. Cu cât este femeia mai inteligenta, cu atât va fi mai capace în tôte afacerile, ce are de a le împlini în conducerea casei. Femeia culta cugeta mai corect, se scie acomodá împregiurâriloru vietii, și-scie ajutá în casu de venitu putinu, séu chiar de lipsa; scie introduce metode mai noue în economia, și devine în tóta privinti'a unu factoru mai puternicu și de mai mare influentia. Prin o cultura morala-religiösa și-pune femeia basa puternica viitoriului, și-asigura stim'a și influenti'a în casa și în societate în unu modu multu mai siguru decât prin frumsetia. Barbatulu ei are întrens'a tota increderea, și astfelu calitățile bune ale femeii devinu isvorulu multiemrei și fericirei casnice.

(Va urmá.)

In caus'a lui Moise Nicóra.

Credindu că facu unu servitiu causei mi-permitu a descrie unele date referitorie la biografi'a lui Moise Nicóra, pre cum le am auditu din gur'a unui economu din comun'a, în carea me aflu, cu numele Ioanu Voluntiru, carele cunosce pe M. Nicóra sub numele de „Nicorescu,“ nu altcum și dupa cele ce le am aflatu dela unu barbatu competentu în acést'a materia. Dela acesti'a am auditu adeca urmatórele:

Erá cam pe la anulu 1814—16, cand în urm'a mortii episcopului serbu din Aradu, Avacumovicu, M. Nicóra la glasulu romaniloru din dieces'a Aradului, interprinse calatorii preste calatorii pe la Vien'a, la imperatulu Ferdinand, pentru dobandirea unui episcopu romanu pentru dieces'a vacanta a Aradului. Se întielege, că pentru aceste calatorii erá trebuintia de spese. Pentru acoperirea acestoru spese protopopii și preotii din diecesa lu-asigurara, că aceste spese i-le voru rebonificá cât mai curend. Acést'a asigurare înse nu erá de ajunsu, pentru ca densulu se póta face pasii necesari în missiunea, carea i-se incredintase. Dreptu aceea împrumutá pe langa garanti'a tatalui seu Petru Nicóra — carele posedea o avere cam de 100 de jugere de pamentu în pust'a Ciorvasiului, comitatulu Bichisiului — 2000 de fiorini dela biserica luterana din Bichisiu. Acést'a suma o capetá înse numai dupa ce tatalu seu si-hipotecá întreg'a sa avere.

Dupa acést'a plecá la Vien'a, unde fú bine primitu de imperatulu Ferdinand, ca si de fostulu odiniöra invetiacelu alu seu. Aci i-se puneau înse în prospectu cu totul

altfelu de lucruri, decât cele pentru cari venise. I-se oferiau partii bune de casatoria și altele, cu scopu ca se renuncie dela propusulu seu, ba în urma lu-imbüia imperatulu chiar cu postulu de episcopu în Aradu. Tôte acestea înse le refusá M. Nicóra, și insistá și mai departe pe langa cererea sa pentru episcopulu romanu, dar cu eschiderea persoanei sale, ceace și dobandi prin denumirea episcopului romanu *Gerasim Ratiu*.

Erá pe acelu timpu administratoru alu eparchiei Aradului episcopulu serbescu din Timisiöra *Putnicu*, romanu de nascere dar serbu cu sufletulu și inim'a s'a. Acést'a indata ce veni în eparchi'a Aradului, coaduná la sene pe toti protopopii și administratorii protopresviterali, sfatuindu-ii și amenintiandu-ii se recéda dela planurile lui Nicóra. Este sciuftu apoi, că functionarii mai cu séma în timpu de absolutismu sunt siliti, de frica ca se nu-si pérda posturile, a face pre voi'a celoru mai mari chiar calcandu-si consciinti'a și resignandu la convingerea propria. Astfelu se întemplá și în casulu, de carele vorbimu. Protopopii, de frica ca se nu fia destituiti din posturi, declarara episcopului Putnic, carele petrecea pe atunci la bunurile sale în Simand, că ei de felu nu consentiescu cu Moise Nicóra. Episcopulu indata reportá acést'a mitropolitulu Stratimirovicu la Carloveti, carele numai decât calatori la Vien'a, și spuse imperatulu, că Nicóra este unu insielatoriu, unu agitatoru, și în urma chiar că este smintitu, aretandu imperatulu subscrierile protopopiloru.

Intr'aceea înse Nicóra coadunandu clerulu, fú pleni-potentiatu de nou a vorbi în numele romaniloru din eparchi'a Aradului, și plecá la Vien'a. Aci petrecu de asta data doi ani, fiindu elu paralisatu mai în toti pasii sei de mitropolitulu Stratimirovicu.

Retorendu dela Vien'a aflá, că protopopii i-néga spesele promise. Neavendu elu deci, de unde se platésca cele doue mii de fiorini împrumutate dela biserica din Sarvasiu, creditorulu seu vendu în licitatiune intréga averea tatalui seu, ăr elu fú aruncatu în urm'a intrigeloru pornite încontra-i în închisóre, din carea scapá, numai dupa ce tatalu seu dechiará, că este smintitu.

Sub astfelu de împregiurâri M. Nicóra trecu în Romani'a, unde petrecu pana la mórtea sa, ăr tatalu seu se vediu necessitatu a trai în miseria, dupa ce si-perduse tóta averea sa prin sacrificiulu adusu pre altariulu bisericeii și natiunei.

De aci putemu conchide: a) că Moise Nicóra a pusu basa la denumirea episcopului Ratiu, ca primulu episcopu romanu în dieces'a Aradului, sub care vedemu prim'a óra semnă din viéti'a constitutiunala bisericeésca prin tienerea sinodului diecesanu în Chisineu și Borosineu; b) aceea că prin vinderea frumösei averi a betranului Petru Nicóra cu pretiu bagatelu póte că multe talente de buna sperantia s'au îngropatu din famili'a Nicoresciloru, prin care biserica și natiunea ar fi dobanditu ajutórie însemnate; c) unu capitalu de 30—40 mii fl. póte produce séu póte dá barbati însemnati natiunei și bisericeii.

Acést'a o putemu sustiené cu tóta francheti'a, caci sintómele nu au lipsitu, cand în Moise Nicóra am cunoscutu unu barbatu, carele pe langa filosofia și jurisprudentia, vorbiá 13-limbi europene și inca perfectu, asia dara e de crediutu, că prapadindu-se cele 30—40 mii fl. multi barbati de talentu am perdutu din famili'a Nicoresciloru din Giul'a. Dreptu aceea considerandu, că toca acum sunt chiamate organele nostre competente bisericesci a se prenucciá în caus'a unei desdaunári a erediloru familiei Nicóra din partea diecesei, propunu:

a) Că venerabilulu sinodu eparchialu apreciuindu meritele lui Moise Nicóra — se ordíneze celebrarea unui parastasu pentru acestu barbatu în totu anulu pe diu'a de 4 sept. v. în tôte bisericile eparchiei nostre;

b) Daca consistoriulu nostru nu ar dispune de unu capitalu óresi care, de unde se escontenteze pe famili'a a carei capu e Petru Nicóra din Giul'a, barem în rate anu-

ali, — întielegu aci proiectarea unei sume, nu în valórea totaléi averi, ci în valóre dupa unu calculu mediu — atunci v. sinodu se plenipotentieze pe consistoriele din Aradu si Oradea-mare, a întreprinde nisce liste colective pe la credintiosii nostri pentru acésta familia; dar si din averea bisericeloru nóstre am puté contribui cu o economia ratiunala:

c) La impartirea stipendiilor între scolari — familiei Nicóra sè-se dée preferintia enunsiandu-se acest'a la eserierea concurseloru.

Seleusiu 12 martiu 1879.

Demetriu Popa.

A dou'a casatoria a pretiloru.

2. Casatori'a pretiloru.

Bas'a casatoriei la crestini a fost totu aceea, carea a fost si la preoti, numai cât cá pretiloru li se impunea casatori'a dupa cuvintele apostolului Pavelu: „cá preotulu trebuie se fie barbatu alu unei mueri.“ Adeca trebuie se fie casatoritu, pana cand la ceialalti crestini nu li se impunea casatori'a. Si acést'a o pretinde apostolulu chiar pentru castitatea preotului, si pentru ca elu se fie omu întregu, dupa cum a lasatu Ddieu: *barbatu cu muere*, ca si intru acést'a se fie de esemplu crestineloru. Cand santii parinti au redus casatori'a crestineloru la un'a, cu de buna séma cá acésta regula s'a aplicatu cu mai multa rigurositate asupra pretiloru. Si mai pe urma cand crestini s'au deslegatu de a se puté cununa de mai multe ori, pretiloru li s'au inchisu usi'a cu cuvintele apostolului: „cá preotulu se fie barbatu alu unei mueri.“ Si apoi cu preotii au pututu vorbi mai usioru santii parinti, cáci ei au fost supusi disciplinei, si disciplin'a pe timpurile vechi era cu multu mai asprá; pentru aceea cand s'au scapatu preotii de rendulu crestineloru, nici nu li s'au concesu a mai petitioná séu a pretinde si ei a dou'a casatoria; si asia pretimea a remasu pana in diu'a de astadi legata de acele cuvinte ale apostolului citate mai sus, cari nu au, séu nu potu avé numai acea insemnatate, ca preotulu se fie numai odata casatoritu, *ci ca se atba* numai o muere si nu doue (poligamia,) adeca in continuu pretinde se fie barbatu alu unei mueri.

Unii vréu sè se basese pre usu la esplicarea acestoru cuvinte, inse acést'a basa nu pote servi de îndreptariu, pentru cá nu este logica; de óre-ce casatori'a pretiloru nici odata nu s'a facutu dupa cutare usu, ci dupa lege, si inca dupa o lege aspra, dela care preotii nici odata nu s'au pututu abate ca si preoti.

Eu inse nu me opunu, ca se nu se iée usulu de basa, dar nu din protocolulu cununatiloru, ci din casele pretiloru, cari au avutu nenorocirea de a-si perde soci'a prima; si daca vomu cautá, asia vomu aflá usulu, care a fost la crestini înainte de deslegarea casatoriei a dou'a, adeca ii vomu aflá mai pre toti casatoriti ilegalu, si chiar acést'a este motivulu celu mai gravu, pentru care si la preoti trebuie sè-se deslege a dou'a casatoria.

Pe crestini ii-au respinsu santii parinti 364 de ani numai la o casatoria si anume au fost siliti se sanczioneze dreptulu naturei, ca se nu se strice legea. Preotii au acceptatu 1879 de ani, si s'au luptatu cu multa abnegatiune de sine si de serac'a s'a familia in respectulu legéi de casatoria; dara natur'a remane totu natura, si nu slabescé din a ei, éra timpurile se facu totu mai pretensive, asia încât pretiloru veduvi li-arú ajunge a-se luptá cu pretensiunile tempului, si se nu se mai lupte si cu defectulu unei legi asia de vechi ca si biserica si ca preotimea.

Pana cand in biserica a domnit absolutismulu dictatu de vitregitatele timpuriloru, cand s'a fost perdutu cu totulu urm'a sínódeloru, nu mai éra cine se iée la revisiune cutare lege, macar se fie fost cât de rea; dupa ce inse acum'a cu ajutorulu lui Ddieu ni-amú recastigatu con-

stitutiunea bisericeii, si sinodalitatele este in viétia dupa usulu si praes'a eseriata de apostoli si de santii parinti, cari ni-au facutu canónele ca lege bisericesca; este de lipsa ca sè-se coréga fara amanare defectele séu erorile observate de o praes'a de 1879 de ani, si cand se va corege o lege facuta de sínóde prin sínóde, nu póte dice nimenea, cá se face vre-o éroré, pentru ca sínódele nóstre sunt curatu bisericesci si sunt investite cu drepturile de sínóde locale (séu nationale) ca si ori care sinodu localu din timpurile vechi. Aci nu avemu de lucru cu dogma, cáci la precisarea cutarei dogme ar fi de lipsa sinodu ecumenicu, ci avemu de lucru cu o lege facuta de santii parinti, de ómeni prea întiepleti inse pre unu tempu prea esaltatu. (* Si daca acei santi parinti s'ar sculá astadi, cu unanimitate ar cautá modificarea acelei legi, pentru ca se crutie relig'i'a de macul'a, ce o produce natur'a prin puterea ei ddieesca Biseric'a nóstra este ortodoxa in dogmele credintiei si încât nu se abate dela dogme are se fie constitutionala, pentru cá si Christosu întemeiatorulu ei a fost constitutionalu, si nu a voitu se restringa dreptulu naturei si a omului nici odata, nici nu a întemeiatu legea s'a, ca se produca si se inmultiesca pe catele ómeniloru, ci se curatiésca pre ómeni de pecate, si se îndrepte moravurile ómeniloru.

Fara santii parinti ca servitori credintiosi, inse mai marginitu la judecata despre bine séu reu, decât Christosu, au voitu se fie mai rigurosi decât stapanulu tuturoru, presupunandu, cá pentru acést'a voru fi mai placuti si mai distinsi inaintea lui; adeca ei au voitu, ca din preoti si prelatii bisericeii se faca asia santi ca si ingerii, si nu au judecatu, cá aceea este cu neputintia, pentru cá este mare deschilinire între insusirile unor'a si altor'a. Póte cá ar fi fost frumósa si folosítóre ideii' santiloru parinti, daca ar fi pututu, ca se stramute si natur'a omului, dara cand nu au pututu face acést'a, atunci tóta ideii' a remasu neesecutabila.

Candu discutámu asupra acestei ideii, séu principiu séu cum se-lu numimu, a santilorulu parinti, care codificatu in biseric'a nóstra se numesce canonu séu canóne; fie-mi iertatu a-lu luá din tóte punctele de vedere. Toti cátilu-combatu, si toti cátilu-spriginescu, lu-judeca casi cand ar fi oprita a dou'a casatoria la preoti sub cuventu de castitate, ca si când adeca inaintea lui Ddieu ar fi mai placutu acel'a, care nu mai odata s'a casatoritu decât acel'a, care a fost casatoritu de doue ori. Daca ar stá acést'a, atunci Solomon, care a avutu 700 de mueri si 300 de concubine si David, care inca a avutu 700 de mueri, si inca a mai rapitu si pre a lui Urie, nu ar fi fost mai multu primiti inaintea lui Ddieu in veci. Dara aci vedemu contrariulu, adeca vedemu pre acesti doi ómeni ca vase alese a lui Ddieu, propagandu cuventu lui, ca inspirati de spiritulu santu. Se permitemu, cá totusi acesti ómeni au pacatuitu, si numai dupa pocaintia séu caintia ii-au iertatu Ddieu; atunci bunatatea lui Ddieu ne îndreptatiesce a crede, cá si preotulu, care se va casatori cu a dou'a socia, nu va fi mai aspru judecatu decât Solomonu séu Davidu.

Fara dupa cum se casatorescu preotii veduvi astadi, — pentru stricteti'a legéi, — merita pedépsa, pentru cá dau ansa la demoralisatiune. Inse totusi nu li-se pote imputá si din urmatórele puncte de vedere:

*) Aci ne permitemu a face atentu pe dlu autoriu la feliurimea sínódeloru normate prin lege in biseric'a nóstra, si la valórea obligatiónele a legiloru, cari se aducu in ele, precum si la principiu iuridicu, cá o lege speciala nu póte derogá unei legi generale. De altmíntrelele competinti'a sínódeloru si congresulu nostru este normata si precisata prin statutu destulu de bine. Acolo inse nu vomu aflám forulu, carele se deslege acésta întrebare. Mai observámu dlu autoriu, cá biseric'a nóstra nu permite interpretarea individuala a santei scripturi, si cá cestiuni de acésta natura nu se potu resolvi cu desconsiderarea canóneloru, in cari sunt interpretate si aplicate principiile fundamentale ale bisericeii referitórié atát la doctrina, cât si la disciplina. Netienendu contu de autoritatele bisericeii nimicimu bas'a, pe carea este cladita intréga esistentia nóstra.

1. La preotii noștrii provóca a dou'a casatoria si usulu ce provine dela antai'a casatoria, cãci omulu care este deditu a duce o víetia familiara, este cu greu a-lu restringe din odata la celibatulu si a si-parasí pruncutii minoreni in chili'a inchisa, pana si-face oficiósele, si apoi a-i molcomí pre tempulu prandiului cu galuste de hartia.

2. Pastoral'a in pune, ca cas'a preotului se fia adapostulu saraciloru si a calatoriloru; dara acést'a nu se póte impliní dela preotulu celibe séu singuraticu, pentru cã si densulu cërca adapostu la altulu.

3. Din consideratiuni economice. Preotulu nostru este si primulu economu plugariu in comuna, pentru cã salariulu seu e „birulu“ si sesi'a parochiala, care daca nu o va lucrã cu sirguintia este lipsitu de partea cea mai insemnata a salariului seu. Cei ce știu, cum se pórtã economia la o proprietate asia mica de pamentu, ca se traga folosu mare, de care are bietulu economu lipsa pentru asigurarea subsistintiei sale si a familiei cei — de multe ori — destulu de numeróse, are lipsa de o socia credintiósa, cu care sesi-imparta grigea asupra economiei, si care se supravegheze de multe ori in loculul barbatului seu ocupatu cu oficiulu. Dara culin'a cui se o incredintieze preotulu, care are lucratori si servitori pentru seversirea economii sale? Cu de buna séma, cã nu o póte incredintiã unei servitóre fara de credintia, ci este avisatu de inprejurãrile, intre care se afla, a si-castigã la casa o femeia, care se pórtã unu titlu mai mare decãt servitóre, si déca nu i-póte dice socia, o numesce: *económa, gazdaritia*, nepóta s. c. l. De aceste aflãmu si la cei ce spriginescu celibatulu, de si nu au lipsa de ele din consideratiuni economice, casi ai noștri.

La aceste uitandu-se poporulu cu mirare, vede, cã cei ce propaga moralulu, facu lucruri memorale, si nu póte nimone dice nimic'a, cã vede necesitate in lucru, si ca preotulu este restrinsu la aceea, si apoi „necesitatea frange legea.“ Aci si poporulu nepreceptutu inca cunóscẽ, cã se afla in lucru ceva contrastu, adevã unu lucru necesariu, si totusi necuviintiosu la parere, pentru cã nu convine cu legea. Esista lucrulu in esentia dara i-lipsește form'a esterna, care ar sanctionã existintia reala a lui. Sunt dar doue legi contrarie: un'a, care poftesce ceva, si cealalta, care opresce totu aceea, si asia daca implinesce omulu un'a, calca cealalta, si este imposibilitate, ca sè le respecteze pre amendoue. Este dara necesariu ca sè se modifice aceea lege, care se póte mai usioru si mai cu succesu, ca se putem ajunge la unu rezultat favoritoriu si statornicu. Legea celibatului séu semicelibatului este in pracsã dela inceputulu crestinatãtii, si nu a aratatu nici unu rezultat favoritoriu pentru omenime; ba avem date, cã celibatului a produsu cele mai scandalóse fapte in lume, dupa cum se póte vedé din incuistiuniile spaniole si altele. Si chiar de acolo se vede, cã celibatulu este nepracticabilu, cãci din când in când s'a ridicatu peste séu petite pentru sistarea lui si introducerea casatoriei la preotii, si aceste n'au incetatu nici astadi la 1879 recte 1574 de ani dupa introducerea lui.

In lips'a de a II casatoria la preotii putem dice, cã si la noi domnesce semicelibatulu, pentru cã preotii noștrii daca perdu socia prima, ii-cuprindu legea celibatului casi pre apuseni, cari din motivele insirate mai sus nu se potu supune lui, séu daca se si supunu fórtã cu grea. Imperativminte dara se poftesce ca a II casatoria a preotiloru sè se deslege, pentru cã numai asia ne putem corege moralminte, si numai asia ne putem scapã biseric'a de compromitãrile ce provinu din casatoriile nelegiuite a preotiloru, care nu se potu opri dela aceea, si nici nu s'au pututu opri nici odata; ei totdeuna a esistatu pre facia séu in ascunsu; si cu cât sunt mai ascunse, cu atât'a sunt mai compromitetóre. Dela unu cardinalu din seclulu XVI din Franci'a a remasu scripte insemnate despre insusirile femeiloru, si despre corelatiunile loru cu barbatii si cu lumea esterna, de unde se póte vedé, cã Serenitatea Sa, desi a fost celibe, a statu in corelatiuni intime cu femeile, prin

ce celibatulu seu remane pre papiru, si densulu omu compromitatu, dar credu, cã nu am ce me provocã la multe esemple, cãci aceste fapte au devenitu publice, si le vedu si cunoscu si pruncii. De vomu cautã la preotii noștrii veduvi, din 100 nu vomu aflã doi, cari se nu aiba económa, care in cele mai multe casuri se tituléza preutésã si dómna, dupa inprejurãri; si daca acést'a concessiune de casatoria se va amanã si mai de parte, lumea vine totu mai critisatóre, si se facu deductiuni dela o fapta, la ait'a, care desi nu potu fi tóte logice, dara remanu deductiuni, si dau ansa la ruinarea altoru asiediminte ale bisericeii, care nu se voru mai puté indreptã; éra tain'a casatoriei remane unu actu afara de bisericã. Sunt dara mii de motive, cari pretindu a II casatoria la preotii, si in sant'a scriptura nu se afla nici unu motivu, care ar opri aceea. Ar fi dóra la rendulu seu, ca se vorbimu numai despre modul, cum sè-se decreteze in forma canonica, si ca se nu aporemu ca si cand ni-amu abate séu indepartã dela biseric'a ecumenica reseriténã. La ce de-mi voru permite ocupatiunile economice voui revení mai tardiu.

Mihail Sturza,
preotu,

D i v e r s e.

† Sava Popoviciu Barcianu parochu, administratoru protopresviteralu, asesoru consistorialu metropolitãnu, membru alu comisiunii administrative pentru fundatiunea Siaguniana, membru ord. alu Asociatiunii transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, membru corespondentu alu Academiei romane din Bucuresci, decoratu cu crucea de aur cu corónã pentru merite, etc. etc., impartasitu cu ss. taine adormi in domnulu dupa unu morbu greu in 12/24 martiu a. c. la 11½ óre a. m. in etate de 65 ani, din cari 40 ani i-a' servitu la altariulu Domnului. Remasitiile pamentesci se voru ridicã din cas'a reposatului si se voru inmormentã Joi in 15/27 martiu la 10 óre a. m. in cimiteriulu gr. or. alu comunei Resinari. Acéstã o aducã la cunoscintia, cu inim'a infranta de dorere, tuturor rude-niiloru si amiciloru reposatului: *Stanc'a Popoviciu, Barcianu n. C. Cioranu* cã sotia: *Dr. Danilul Popoviciu Barcianu* profesor seminarialu, *Sabinu Popoviciu Barcianu*, studentu, *Constantia Popoviciu Barcianu* cã fi; *Servianu Popoviciu Barcianu* jude la tabl'a reg. in *M. Osiorheiu, Ana* ved. *Ioane Brote* cã frati. Resinari, in 13/25 martiu, 1879. In reposatulu a perdutu biseric'a unulu din acei rari individi, cari atât ca parinte de familia, cât si ca functionariu alu bisericeii si membru alu natiunei, sciã se fie totdeuna la inaltimea misiunii sale. Elu se ocupã cu predilectiune cu literatur'a, pe carea a si inavutit'o cu câteva opuri mai cu séma pentru usulu scóleloru. Fie-i tierin'a usióra!

= **Comisiunea Camerei** deputatiloru Ungariei desbatú Joi'a trecuta proiectulu de lege pentru introducerea limbei magiare in scólele elementari. Proiectulu fú primitu de comisiune, scergendu-se afara din titlu cuventulu „*kötelezettség*“ (obligamentu). Astfelu titlulu suna; „proiectu de lege pentru propunerea limbei magiare in scólele poporali.“ Vomu reveni cu alta ocaziune asupra celoru ce se audira in decursulu desbaterii.

= **Avisu.** Dorindu a coresponde recerintieloru publiculu suferitoriu din provintia, m'am hotoritu a prolungi timpul de ordinatiune si consultatiune medicala la mine a casa pentru primele dile ale terglului. Anume dau ordinatiune si consultatiune Dumineca, Luni si Marti adevã in 30,31 Martiu si 1 Apriliu st. n. in órele dela 1—4 dupa amédi. *Dr. G. Vui'a*, doctoru in medicina si chirurgia, oculistulu si magistrulu de obstetricia; ces. reg. medicu-locut. sup. in reserva. Locuinti'a piatia principala (fóter) visavis de tribunalu, *cas'a Reck*.

= **Chirotonire.** In septeman'a trecuta s'a chirotonitu

de preotu teologulu absolutu Vasiliu Bulsanu pentru parochi'a Fecheteteu, in protopresbiteratul Pestesiului.

= **Advocatu nou.** In 18 ale curentei cal. nou a obtinutu in Budapest'a cu forte bune succesu diplom'a de advocatu in legile comune si cambiali domnulu *Michailu Veliciu*. Resultatul examenui i-se impartasi de presedintele comisiunei cu cuvintele, ce se audu la forte rari ocaziuni: „Primesce dlu meu diplom'a de advocatu, ce deplinu o meriti.“ Cand anunciamu acesta seire placuta publiculu nostru, observamu, ca tenerulu din cestiune este unu individ, carele si-a facutu studiele, ca fiu de omeni lipsiti de mediloce in cele mai grele conditiuni, luptandu cu totu felulu de greutati si neajunsuri. Ceice lu-cunosc, au aflatu intrensul totdeun'a unu teneru diligentu si mai pre sus de tote unu teneru de caracteru. Astfelu viet'i sa de pana aci ne este o garantia de ajunsu, ca poporulu nostru va afla intr'ensulu unu bunu spriginitoriu si unu adeveratu apearatoriu alu drepturiu sale. I-uramu deci celu mai bunu succesu in positiunea, la carea s'a inaiiatu luptandu cu atatea dificultati.

= **Tifus ecsanthematicu** (cu pete) a isbucnit in Brasiovu, unde sunt 6 individi bolnavi de acestu morbu. Ministrulu de interne a dispusu, ca acesti bolnavi se-se intretiena intr'unu spitalu separatu, dupa cum scriu foile.

= **Invitare de prenumeratiune.** Dlu Georgiu Popu, secretariu de finantie si presedintele oficiulu pentru mesurarea competintieloru din Alb'a Juli'a, a compusu unu opu numitu: „Indreptariu practic“ in tote cauzele finantiale pre bas'a legiloru si ordinatiuniloru valide in timpul presentu. Acestu opu este destinatu a impli un'a din cele mai mari lacune in literatur'a romana, si a ne da deslucirile necesarie in afacerile finantiale, cu cari avemu atatea incurcaturi mai in fiecare diua. Elu va tracta mai cu seama intrebarile, ce privescu pe contribuabili. Va apare in 6—7 brosiure. Prenumeratiunea se face pentru primele 4 brosiure. Brosiur'a prima va apare in 20 Martiu, a 2-a in 20 Apriliu si asia mai incolo totu in a 20 di din fiecare luna pana la completarea opulu. Prenumeratiunea se face pentru primele 4 brosiure de odata cu 1 fl. Bani de prenumeratiune se se trimeta la editur'a opulu: la tipografi'a seminariale in Blasiu.

= **Unu procesu de presa.** Vineri'a trecuta s'a pertractatu inaintea juratiloru din Arad procesulu de presa intentatu de ministeriulu comunu de rebelu redactiunei diariulu „Arader Zeitung“. Substratul procesulu era unu articlu, in carele se combatea iregularitatile intemperate asta tomna cu ocaziunea asentarii de cai pentru armata. Prin fassiuile martoriloru s'a constatat lucri forte scandaloase, adeca ca comisiunea a primitu la intervenirea liferantulu Schwimer cai betrani, si chiar orbi cu preciu de 250 fl. v. a., cari cai s'au vendutu apoi de erariu dupa demobilizarea armatei urmata in curend cu cate 30 de fiorini, si ca articulu improcesuatu a datu espressionu numai adeverulu, constatandu traficulu neiertatu, de carele avea cunoscintia tota lumea din Aradu si juru si cu deosebire proprietarii, cari vindeau cai pentru armata, dar primeau pentru ei in locu de preciuu normatu de 250 fl. cate 50 seu 70 fl. seu si mai pucinu. Juratii in faci'a acestoru fassiuuni achitara unanimu pe redactoru, er ministeriulu de rebelu se condamn'a a plati spesele procesuale.

= **Pestilentia.** In Astrachan s'a ivitu de nou unu casu de ciuma asiatica in timpul din urma la o feta. Telegramemele mai noue ne spunu inse, ca morbulu da spre bine, si sunt prospecte, ca respectiv'a se se insanatosieze cat maicurend.

= **Fomete in Egiptu.** Unu englezu, care a calatoritu de curend prin Egiptu, scrie in „Times“, o corespondentia in carea areta, ca in acesta provintia este o fomete forte mare, „Am calatoritu, dice corespondentulu, 200 de mile dealungulu tierii, dar am aflatu preste totu loculu o miseria infioratoria. In orasiulu *How* am vediutu cu ochii, cum cadeau morti de fomete omenii pe strade, er cand ajungeamu prin

sate ne infioramu la plansulu si vaierarile, ce resunau din tote partile. In *Keneh* nu am aflatu miseri'a in mesura atat de mare, dar ni se istorisi, ca unu proprietariu mare de pamentu din acestu orasiu probea de cateva dile 7000 de omeni cu cele necesarii pentru chrana. Asemenea acte de humanitate se anuncia si din alte parti. Asia in apropiare de orasiulu *Siout* a impartitu unu englezu bucate pentru o miia de omeni, cari erau in stadiulu de a deveni prada mortii de fomete.“

= **Revolta in Russi'a.** Diariile descriu starea interna a Russiei triumfatorie in afara in colorile cele mai negre. Mai in fie care di se intempla atentate contra reprezentantiloru puterii de statu, si se descoperu comitete secrete revolutionari. In timpul din urma s'au resculatu cosacii donici din Russi'a de sud, cari nu voiescu a plati darea, sub cuventu ca ei au facutu destule servitii statulu in campani'a contra turciloru. Guvernulu nu pote lua mesuri mai aspre contra lor, precum se dice, din cauza, ca se teme de o rescola generala a cosaciloru.

= **Stofe de pene.** Unu inventatoru, D. Bourguignon, din Doucherg, Francia, a gasitu mediloculu, in daru cautatu pana astadi de industria, de a tiese penele curatite de partea loru cornosa si de a le incorpora intr'unu firu de lana seu de bumbacu, intr'o proportiune ce varieza dela 10—75 la suta. Elu produce astfelu stofe pentru haine de barbati si femei, cari sunt deja forte apreciate, si o flanela, a carei caldura si usiorintia intrece totu ce s'a potutu imagina mai perfectu in acestu genu. („Rom lib“.)

= **Datini de ale Zulu-Cafiriloru.** Unu missionariu din tier'a Zuliloru a tinentu in Londonu unu interesantu discursu in privint'i a datineloru poporulu, cu carele porta acum Angli'a rebelu. Elu ne spune, ca la acestu poporu capulu familiei are cea mai mare bucuria, cand femeia sa nasce o fata. In casulu acest'a elu are mari prospecte, a-si redobandi prin vinderea ei sum'a in naturale, cu carea si-a cumperatu nevesta, seu dora a realisa pre langa acesta suma si unu castigu. La Zuli femeile ingrigescu de lucrulu campului, er barbati in economi'a casei nu se ocupa, decat numai de mulsulu vaciloru. Femeiloru le este opritu sub pedepsa de morte a pune man'a pe vaca. Colibele sunt facute de nuiele si paie, si fiecare femeia si-are cas'a sa separata. In mediloculu casei este asediatu cuptoriulu, din carele iese fumulu pre usia, dupace mai antaiu s'a preumblalu catva timplu prin casa si pre langa ochii celoru ce se gasescu acolo. Zuli credu in emigratiunea sufletelor si tienu, ca acestea intra dupa morte in sierpi. De aceea sierpii se privescu de santi, si poporulu li se inchina.

= **Cum invetia omulu minte!** Inainte cu cativ'a ani traia in o tierra departata unu teneru ce invetiase carte, despre carele se dicea, ca este de „cea mai buna sperantia.“ Se nu credeti, ca in anii studiiloru ar fi fost cine scie ce „facia aprinsa.“ Totu meritulu lui se reducea la impregiurarea, ca trecuse si elu prin scoli ca multi altii. Avea inse o conditiune, carea face pe omu, se aiba trecere in lume, era cum se dice, „fecioru de bani gata.“ Elu facuse studiulu dreptulu si ca licentiatu si-angagiase capacitatea si puterile la „carulu statulu.“ Elu tinea tare multu la sene, si credea ca talentele sale voru ave numai atunci adeveratuloru terenu de activitate, cand li se va incredintia unu portfoiu ministerialu. Se dice, ca in constitutiune poti avansa usioru: puterea emanaza dela poporulu suveranu, carele si-cunoste omenii, si o increde celoru mai capaci. Ca se ajungi la scopu, ai dara trebuintia de acea arma, carea se numesce popularitate. Tenerulu, de carele vorbimu avea dispositiuni pentru acest'a. Elu scia face larma mare, si mai cu seama avea, si rescu pentru a-si castiga acesta arma multime de parale. Nu trecu deci multu timplu, si de odata lu-vediuramu, ca unu mandatu de deputatu lu-face membru in sfatulu tierii. Ajungendu in acesta functiune, si-aduse aminte de unu principiu, pe carele lu-invetiase in scola, dupa carele cea mai frumoasa calitate a

unui teneru este modesti'a. Aplică deci in nou'a sa puse-tiune acestu principiu, cugetandu, că celu ce tace, nici nu secera lauri, dar nici n'are ocaziune a se compromite. De altminterlea elu eră si cam obligatu spre acést'a, ca se nu dicemu prin capacitatea s'a, vom enuciá, că eră indetoratu prin programulu prezentatu alegetoriloru, in carele deduse promissiunea solona, că va ajutá pe cei ce conducu desti-nele tierii intru realisarea intentiuniloru loru, pe cari le cunósce de cele mai salutarie pentru tíera. Tóta activi-tatea lui se reducea deci la unu simplu „da,” pe carele lu-pronuciá de câte ori se puneau la votu proiectele gu-vernantiiloru. — Increderea produce de regula incredere. Astfeliu inca inainte de espirarea mandatului de depu-tatu lu-vediarámu ocupandu unu postu de prefectu. A fi prefectu este mare demnitate. Acést'a se tiene inse cu cheltuíela. Prefectulu nostru, se dice, că platise scumpu po-pularitatea, si averea eredita dela parinti incepuse a se cam fini. Nu este nimicu, si-dicea elu, am creditu, voi face si in viitoriu intrebuintiare de elu, si asia mane poimane mi-vine vremea, se me 'nsoru, si nu mi-ar conveni, ca fiitoriuu meu socru se nu aiba ocaziunea de a-si implini chiamarea principala de soeru, aceea adeca: de a plati detoriile gine-relui seu. Acestu momentu veni cu mare repediune, căci creditorii vechi si noi incepura de tóte pãrtile a-i amari di-lele. Se vede inse că calcululu seu nu fusese celu mai bunu. Parintii, cari puteau dá zestrea, ce-i ar fi convenitu. nu pré ardeau de dorulu de a deveni socri domnului mare, si candida-tulu nostru capetá mereu la corfe. Pana cand totu asia? se intrebá elu desilusionatu. Acésta situatiune me torturéza, me omóra. Dar sciu eu ce voi face. Me lasu de domnia, me retragu la tíera, unde voi lucrá agrii erediti dela pa-rinti, pe cari in marele meu doru dupa functiuni inalte ii-am incarcatu cu enorme detorii. „Sermana minte, buna eraí mai nainte.” Cât ar fi fost de bine, cand mi-ar fi ve-nitu acésta ideia la inceputulu carierei mele. Mai bine tardiu inse, decât nici odata. Astfeliu si-dete demissiunea, si astadi se dice, că traiesce ca omu privatu la mosiile sale. De-i va succede séu nu a face usu de lectiunea primita in viétia si a se scóte din situatiunea precaria, in carea se gasesce in momentu, acést'a apartiene viitoriuului.

Concursu. 3—3.

Pentru ocuparea postului de capelanu langa neputin-tiosulu parochu Adamu Must'a din comun'a *Glimboc'a*, pro-topresbiteratulu Caransebesiului, se escrie concursu pana la **20. Martiu a. c. st. vechiu.** Dotatiunea anuala se cuprinde din $\frac{1}{3}$ parte a venitulu stolariu si a sesií parochiale. Con-curentii au se astérna suplicele loru instruite conform stat. org. si dispositiuniloru consistoriale dt. 29. Decembre 1875 nr. 858 bis. pana la terminulu indicatu, Oficiulu protopres-biteralu.

Glimboc'a 27 fauru 1879. Comitétulu parochialu.

In contielegere cu prea on.d. protopresbiteru tractualu **N. Andreviciu.**

1—3.

Neaflandu-se concurenti in urmare decisulu consis-torialu de sub nr. 605 B. din anulu 1874. la concursulu des-chisu pentru vacant'a parochia *Carpesci-mici* in protopres-biteratulu Papmezeului in acelasi anu, se escrie concursu nou pe langa urmatórele emoluminte: 1) Cas'a parochiala cu doue chilii si cu gradina; 2) pamentulu parochialu $\frac{3}{5}$ de sesie 3) dela inmormentare pentru prohodulu mare 3 fl. v. a. pentru inmormentarea mica 1 fl. pentru cununi'a din locu 2 fl. pen-tru unu botezu 20 cr. Dela tóta cas'a jumătate mesura de cucuruzu sfarmatu, si un'a di de lucru, celu ce are boi cu boi, si cari n'au boi cu man'a. Doritorii de ocupá acésta parochia sunt avisati a-si trimitte recursele loru instruite cu documinte potrivite unei parochii de a III. clasa protopres-

biterului concernentu pana in **31. Martie v.** éra in 3-a ap-riliu sau a trei'a di de pasci va fi alegerea.

Datu in Carpesci-mici la 1 martie 1879.

Comitétulu parochialu.
Cu iuvoirea si scirea mea: **Elia Moga.** Protopresbiterulu Papmezeului.

2—3.

Pentru deplinirea postului de invetiatoriu la clas'a III.-a, dela scól'a inferióra de nou in fíntiata, in comun'a *Sieitinu*, comi-tatulu Cianadului; protopopiatulu Aradului, se deschide concursu cu terminu de alegere pe $\frac{25}{6}$ Martiu a. c. Emolumin-tele sunt: In bani 100 fl. v. a., pentru 6 stengini lemne 60 fl. v. a. scripturistic'a 6 fl. v. a. pentru cuartiru 40 fl. v. a. si 15 jugere pamentu estravilanu, pentru incalditulu scólei separatu comun'a se ingrijesce. Doritorii de a ocupá acésta statiune, sunt pofiti recursorile loru prevediute cu documentele recerute conformu §.-lui 13. din Stat. Org. si atestatu de moralitate, a le asterne subsemnatulu inspectoru de scóle, si inainte de alegere a se presentá in vreo Dumi-neca, ori serbatóre la st'a biserica pentru a si areta cunos-cintiele in cãntori si tipicu, recursorile in diu'a alegerii nu vo-ru fi permise.

Comitétulu parochialu.

In contielegere cu: **Teodoru Popoviciu** Insp. scol.

2—3.

Pentru renovarea bisericei nóstre din *Firegyház*, cottulu Timisioarei, cerculu Aradului nou se escrie concursu de lici-tatiune minuenda publica. carea se va tiené in faci'a loculu la **6 Aprile nou**, or'a 11 nainte de médiadi. Despre ce dori-torii de a intreprinde acésta lucrare se incunoscintieza cu observarea, că planulu de renovare, preliminarulu de spese, nu altcum conditiunile de licitatiune se afla, si se potu vedé in cancelari'a oficiulu parochialu din locu.

Firegyház la $\frac{5}{20}$. Martiu 1879.

Comitétulu parochialu.

2—3.

Amesuratu decisulu consistorialu din 5 febr. a. c. Nr. 106. B. pentru deplinirea parochiei vacante de class'a III.-a redusa *Vascou-Baresti* in protopresbiteratulu Beinsiului — se escrie concursu cu terminu de alegere pe **3. April. v. a. c.** Emolumintele sunt: a) pamentu parochialu 36. holde. b) stólele usuete e) cuartiru liberu cu gradina. — Nrulu case-loru e 140. Recurentii vorr avé a-si trimitte petitiunile sale in sensulu stat. organicu avendu documentu si despre absol-virea de celu putienu 4. clase gimnasiale, pana la diu'a premergatória alegerii — la subserisulu in Beinsiu.

Vascou in 26. fauru. 1879.

Comitétulu parochialu.

In contielegere cu protopresbiterulu Beinsiulu **Vasiliu Papp.**

LUDOVICU SCHRÖDT

pantofariu in Aradu.

Strad'a Forray, in cas'a lui Nádasdy,

visavi de berari'a Pözl,

se recomanda a primí comande pentru

pantofi de barbati, dame si copii.

Totu de odata atrage atentiunea p. t. publiculu asupra marelui seu depositu de pantofi. Primesce co-mande din giuru, si le esecuta cu cea mai mare promptitudine.

1—3.